

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ABIGAIL LOFARO**

Seduta tad-29 ta' April, 2010

Citazzjoni Numru. 1665/2000/1

**Mambra Electronics Ltd u Joseph Pavia
ghal kull interess li jista jkollu**

vs

**Lloyds (Malta) Limited ghan-nom u
in rapprezentanza tal-membri ta' Lloyds
illi flimkien jiffurmaw id-ditti assikuratrici ossija
sindakati ta' Lloyds illi jgibu n-numru 980 u 218 u
li joperaw taht l-isem Ensign Motor Policies
at Lloyds u Laferla Insurance Agency Limited bhala
rapprezentanti ta' l-istess ditti ossija sindakati**

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni ippresentata mill-atturi fit-8 ta' Awissu, 2000, li *in forza* taghha, wara li ppremettew :

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi s-socjeta attrici hija propjetarja tal-vann tal-marka Tata bin-numru ta' registrazzjoni MEL 004;

Illi l-vettura kienet assikurata mas-socjeta konvenuta bil-motor insurance policy numru FAPC21312/1/92 liema polizza kienet assikurata comprehensive;

Illi fis-27 ta' Mejju 1998 gewwa Triq Psaila, Birkirkara l-vettura fuq imsemmija nsterqet u baqghet ma nstabitx;

Illi l-atturi sejhu lis-socjeta konvenuta sabiex tikkumpensa l-valur tal-vettura tal-marka Tata bin-numru ta' registrazzjoni MEL 004, izda din baqghet inadempjenti;

Talbu li s-socjeta' konvenuta tghid, ghar-ragunijiet premessi, ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex :

1. Tikkundanna lis-socjeta konvenuta sabiex thallas lill-atturi s-somma li tigi hekk likwidata minn din il-Qorti, bhala hlas ta' kumpens ghall-vettura tal-marka Tata bin-numru ta' registrazzjoni MEL 004 li nsterqet fis-27 ta' Mejju 1998 minn gewwa Triq Psaila, Birkirkara;

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali tat-22 ta' April, 1999;

Rat id-dikjarazzjoni u il-lista tax-xhieda tal-atturi;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta. li *in forza* taghha hija eccepjet :

1. Illi l-kawza odjerna ma hiex korrettament intavolata billi sabiex tigi sostenuta azzjoni kontra membri ta' Lloyds migbura fi sindikati, kif huwa l-kaz odjern, l-istess membri ghandhom jigu identifikati individwalment fl-atti tal-kawza jew altrimenti l-kawza ghandha tigi intavolata kontra s-socjeta Lloyd's (MALTA) Limited illi a tenur tal-Att dwar il-Kummerc tal-Assikurazzjoni 1998 (Kapitolu 403), ghandha rapprezentanza ex lege tal-membri ta' Lloyds;

2. Illi fil-meritu jigi rilevat illi l-polza ta' assikurazzjoni invokata mill-attrici hija vizzjata billi giet ottenuta bil-frodi u

Kopja Informali ta' Sentenza

bi nuqqas ta' 'full disclosure' da parti tal-assikurat dwar cirkostanzi u fatti illi kienu materjali ghall-hrug tal-polza billi jirrigwardaw l-entita tar-riskju li kienet sejra tigi koperta mill-assikurazzjoni;

3. Illi s-socjeta' eccipjenti tirrileva ukoll illi ghandha raguni fondata illi tissuspetta illi dak illi gie d-dinnunzjat mill-atturi fil-'claim' taghhom dwar is-serq tal-vettura assikurata ma huwiex ghal kollox minnu;

4. Salv eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjoni u il-lista ta-xhieda tas-socjeta' konvenuta;

Rat id-digriet taghha tal-24 ta' Novembru tas-sena 2000 fejn bi qbil bejn il-partijiet il-Qorti laqghet it-talba ghall-korrezzjoni maghmula permezz ta' rikors ta' l-atturi tat-22 ta' Novembru tal-2000 u ordnat li issir il-korrezzjoni mitluba u li dan jigri kull fejn mehtieg fl-atti tal-kawza.

Rat il-verbal taghha tad-29 ta' Novembru 2000 fejn l-avukat difensur tas-socjeta' konvenuta ta ruhu b'notifikat bl-atti kif korretti u giet irtirata l-ewwel eccezzjoni.

Semghet lix-xhieda li gew prodotti;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi li tressqu u l-atti ta' dan il-procediment;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-atturi;

Rat illi s-socjeta' konvenuta minkejja illi inghatat l-opportunita naqset milli tipprezenta nota ta' sottomissjonijiet;

Rat illi l-kawza thalliet ghallum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat :

Illi xehed Jeffrey Crockford, Claims Manager mas-socjeta' Elmo Insurance, u qal illi Joseph Pavia wiehed mill-atturi

kien assikurat magghom. Is-Sur Pavia kien assikura l-vettura tieghu tal-marka Rover numru ta' registrazzjoni I 0561 ghas-somma ta' disa' telef lira Maltin (LM9,000) u kien inxurjaha third party fire and theft. Irrizulta illi fl-24 ta' Lulju 1996 Joseph Pavia ghamel claim fis-sens illi fil-21 ta' Lulju 1996 xi hadd mhux maghruf kien seraqlu l-vettura. Fit-22 ta' Novembru 1996 l-Elmo Insurance hallset lil Pavia is-somma ta' tmien telef u hames mitt lira Maltin (LM8,500) ghas-saldu u qal illi sa fejn jaf hu il-vettura ma regghetx instabet.

Illi l-Qorti rat illi l-konvenuti esebew kopja tal-proposal form li saret minn Joseph Pavia fir-rigward tal-vettura tal-ghamla TATA TELCOLINE sabiex din il-vettura tigi assikurata minn Laferla Insurance. Giet esebita wkoll it-tieni parti ta' l-application form, kopja tan-no claim bonus request mibghuta mill-konvenuti lis-socjeta assikuratrici li precedentement kienet tassigura lill-vettura. Giet esebita ir-risposta ghal din in-no claim bonus report mibghuta mill-American Home Assurance Company, cioe' Montaldo Insurance Services Ltd. Gie esebit il-kont ta' kemm kellu jkun il-premium u c-certifikat tal-assikurazzjoni li jipprova illi l-polza relattiva harget mill-konvenuti. Il-polza effettivament harget fl-1 ta' April 1998.

Illi jirrizulta mid-Dokument MD 1, fit-tielet parti ta' dan id-dokument fejn hemm domanda illi tirrigwarda kwalunkwe incident jew claim li setgha kellu precedementment l-istess persuna li applika rigwardanti mhux biss il-vettura li kienet tigi proposta li tigi assikurata, imma kull vettura ohra ta' l-istess proponent, u rat illi ir-risposta ghal din id-domanda mill-attur Joseph Pavia kienet illi ma kellux dawn it-tip ta' claims.

Illi x-xhud Marguerite Delia ghall-konvenuti xehdet illi li kieku l-attur Joseph Pavia indikalhom fil-proposal form illi huwa kellu claim precedenti dwar vettura proprjeta' tieghu li kienet giet misruqa ma kienux jikkunsidraw l-applikazzjoni tieghu u ma kienux johorgu l-polza ta' assikurazzjoni relattiva peress li din hija l-policy ta' Laferla Insurance.

Illi xehed ukoll Emanuel Baldacchino, sub-agent tas-socjeta assikuratrici Laferla Insurance Agency Limited, u qal illi xogholu huwa li jara liema klijenti jkunu interessati sabiex jaghmlu assikurazzjoni ma Laferla Insurance u ghal dawn il-klijenti huwa jissottometti il-proposal forms li dawn il-klijenti jkunu imlew lill-istess Laferla Insurance Agency Limited. Huwa ikkonferma li d-Dokument MT 1 huwa l-proposal form illi huwa mela fuq ir-risposti li kien qieghed jaghtih Joseph Pavia li kien qieghed jipproponi illi jassigura l-vettura tieghu ma Laferla Insurance Agency. Ix-xhud qal illi Pavia kien qallu illi fl-ahhar tlett snin precedenti ma kellux claims ma ebda insurance ohra fir-rigward ta' xi vettura tieghu u qal illi li kieku kien jaf illi Pavia fl-ahhar tlett snin kellu claims ma insurances ohra rigwardanti serq ta' vettura tieghu huwa xorta wahda kien innizel din ir-risposta fl-application form u lil Pavia kien jghidlu li disa u disghin fil-mija Laferla ma kienux ser jaccettaw l-applikazzjoni tieghu minhabba l-claim precedenti. Huwa ikkonferma li din ma kienitx l-ewwel darba li kien qieghed jaghmel applikazzjoni ghal hrug ta' polza ta' assikurazzjoni ghal Joseph Pavia. Kienu saru proposals precedenti u saret ukoll proposal sussegwenti ghal din il-proposal form li fiha kien hemm indikat li kien hemm claim ohra ma insurance ohra ghar-rigward ta' serq ta' vettura u il-proposal form giet accettata minn Laferla Insurance Agency peress illi Pavia kien diga assikurat ma din is-socjeta'. Ix-xhud qal illi Pavia kellu poloz ohrain mahrugin minn Laferla Insurance fir-rigward ta' vetturi ohrain u dawn kienu precedenti ghal din l-assikurazzjoni. Huwa ftakar illi l-vettura li kienet inxurjata wara li saret il-proposal form MD 1 kienet karozza gdida. Emanuel Baldacchino xehed ukoll illi meta Pavia ghamel il-claim illi insterqitlu il-vettura tieghu kien cempel anke lilu u kien qallu li l-vettura kienet insterqitlu u finalment xehed illi huwa ma kienx jaf illi precedentement Pavia kellu vettura Rover 214.

Ikkunsidrat :

Illi xehed Charles Galea, Claims Manager mas-socjeta' Laferla Insurance Agency Limited, u qal illi fit-30 ta' Lulju 1988 kien gie l-ufficju taghhom Joseph Pavia ma huh

Jarziniho Pavia fejn irrappurtaw illi l-vettura tal-ghamla Tata numru tar-registrazzjoni MEL 004 kienet insterqet fis-27 ta' Mejju 1998, cioe' aktar minn xahrejn qabel ma dan ir-rapport. Huma irrappurtaw illi s-serqa kienet sehhet fi Psaila Street Santa Venera minn barra l-bar maghruf bhala St Andrew's Bar u li l-ahhar li kien qiegħed isuq il-vettura kien Jarziniho Pavia, illi kien ipparkja il-vettura fit-triq għall-habta tan-nofsiegha ta' wara nofsinhar u meta irritorna ma sabx il-vettura. Ix-xhud kompla jghid illi sussegwentement Jarziniho Pavia kien irrapporta l-ghassa ta' Santa Venera u dawn kienu qalulu li kienu damu xahrejn sabiex jirrappurtaw is-serqa peress illi kienu impenjati bix-xogħol, kif ukoll peress illi kienu qegħdin jippruvaw jaraw isibux il-vettura. Ix-xhud qal illi għamel il-verifiki mal-proposal form u irrizultalu illi fil-proposal form Joseph Pavia kien iddikjara li fit-tlett snin qabel ma għamel il-proposal form ma kellu l-ebda incident u ma kellu l-ebda serqiet. Il-proposal form kienet giet iffirmata fid-19 ta' Marzu 1998 u għalhekk il-perjodu ta' tlett snin kien jibda isehh mid-19 ta' Marzu 1995. Fil-fatt Pavia kien iddikjara li ma kellu l-ebda incident u l-ebda telf mhux biss rigward il-vettura in kwistjoni, izda anke fir-rigward ta' vetturi ohrajn. Ix-xhud kompla jghid illi bhalma dejjem jagħmlu huma kienu inkarigaw "private investigator" sabiex jinvestiga il-fatti u fit-28 ta' Dicembru 1998 ircevw rapport finali mingħand id-ditta ta' investigazzjoni fejn gew infurmati illi Joseph Pavia kien għamel zewg claims fir-rigward ta' serq ta' vettura u l-ahhar claim kienet saret lis-socjeta' assikuratrici Elmo fis-sens illi fil-21 ta' Lulju 1996 kienet insterqet vettura ta' l-ghamla Rover numru ta' registrazzjoni I 0561. Huma gew mgharrfa ukoll illi fir-rigward ta' din il-claim Pavia kien irceva is-somma ta' tmien telef u hames mitt lira (LM8,500) mingħand is-socjeta' assikuratrici Elmo fit-22 ta' Novembru 1996 u għalhekk huma ikkontendew illi setgha sar non-disclosure għar-rigward tal-proposal form illi kien mela l-imsemmi Joseph Pavia. Charles Galea spjega illi meta jkun hemm non-disclosure il-polza ta' assikurazzjoni tigi reza nulla u għalhekk huma iddecidew illi ma jhallsux għar-rigward tal-claim illi saritilhom. Fit-8 ta' Jannar 1999 ircevw rapport finali mingħand id-ditta ta' investigazzjoni privata fejn inghataw aktar dettalji, u fir-rapport intqal illi d-driver u l-

policy holder, cioe' Jarziniho Pavia u Joseph Pavia rispettivamente, kienu qeghdin ighidu affarijiet konfliggenti. Ix-xhud qal illi huwa ivverifika ma Elmo Insurance u irrizultalu ukoll illi Joseph magghom iddikjara illi kellu karta ta' l-identita numru 281687(M) waqt illi mal-Elmo Insurance kien ta in-numru tal-karta ta' l-identita tieghu bhala 009125 (A). Huwa kompla jinvestiga u irrizultalu illi Joseph Pavia kien ghamel claim fid-19 ta' Lulju 1992 mas-socjeta' assikuratrici Gasan Mamo fir-rigward ta' serq ta' vettura numru tar-registrazzjoni C 5886 u irrizultalu wkoll illi Joseph Pavia kien thallas ghal din il-claim is-somma ta' elf sitt mija u sitt liri Maltin (LM1,606). F'dan il-kaz Joseph Pavia kien ta bhala in-numru tal-karta ta' l-identita tieghu in-numru 9125 (A). Kien ghalhekk illi huma kitbu lil Joseph Pavia fil-25 ta' Jannar 1999 u infurmawh illi kienu qeghdin jikkunsidraw il-polza tieghu bhala nulla in vista ta' non-disclosure. Charles Galea ikkonferma li huma kienu zammew il-premium li kien hallashom Joseph Pavia u dana peress illi Pavia kien qieghed jippretendi illi l-assikurazzjoni tieghu kienet ghadha valida.

Illi xehed Charles Pisani u ikkonferma li kien gie imqabbad minn Laferla Insurance sabiex jaghmel rapport dwar l-allegata serqa li kienet sehhet fi Psaila Street Birkirkara fejn xi hadd kien allega li dahal go bar u meta hareg ma sabx il-vettura tieghu hemm hekk. Huwa ikkonferma illi kien Jarziniho Pavia illi kien l-ahhar persuna li kien saq il-vettura u xehed illi kien staqsa lil Jarziniho Pavia dwar ic-cavetta u Pavia kien qallu illi huwa kellu cavetta, izda kien hemm cavetta ohra li kienet tinzamm fil-hanut illi kellu huh Hal-Luqa. Charles Pisani kompla jixhed illi fil-kors ta' l-investigazzjoni kien ra c-cavetta li kienet tintuza minn Jarziniho Pavia biex isuq il-van illi allegatament insteraq. Huwa kien mar fil-hanut illi semma, cioe' dak ta' Hal-Luqa appartenenti lil Joseph Pavia u talab lil Pavia sabiex jara t-tieni cavetta u dak il-hin ra lil Joseph Pavia jinfixel. Sussegwentement Pavia ghamel tfittxija u qallu li ma sabx ic-cavetta.

Ikkunsidrat :

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi xehed Jarziniho Pavia u qal illi lilu qatt ma insterqulu vetturi u sa fejn jaf hu xi hadd kien seraq il-vettura ta' huh Joseph Pavia xi tmien snin qabel is-sena 2002 u il-vettura li kienet insterqitlu kienet tal-ghamla Rover. Huwa xehed illi kien ghamel il-claim dwar l-incident in kwistjoni, kellu cavetta wahda tal-van, izda xehed illi ma jaf bl-ebda spare key u lanqas dwar xi incident illi jikkoncerna l-ispare key.

Ikkunsidrat :

Illi xehed Joseph Pavia illi ikkonferma illi meta mar sabiex jaghmel il-polza ta' assikurazzjoni kien wiegeb ghal xi domandi illi kienu qeghdin jaghmlulu u kien anke iffirma il-'proposal form'. Huwa ikkonferma li kien wiegeb lir-rapprezentant tas-socjeta' assikuratrici li ma kellux incidenti b'vetturi fi tlett snin precedenti ghal meta ghamel il-proposal form, izda ikkonferma li f'dak il-perjodu kien hemm zewg okkazzjonijiet fejn insterqulu vetturi, darba insterqitlu Fiat Uno u darba ohra insterqitlu Rover, izda ma ftakarx id-dati ta' meta insterqulu dawn iz-zewg vetturi. Joseph Pavia xehed dwar il-vettura tal-ghamla TATA illi allegatament insterqet u qal illi l-ispare key ta' dan il-van kien izommu hu fl-ufficju tieghu, waqt li c-cwieviet ikunu ghand ix-xuffier tal-van. Huwa ikkonferma li wara l-incident kien gie ikellmu certu Charles Pisani li kien talbu biex jaghtih l-ispare key tal-van u xehed illi huwa ma setghax isib l-ispare keys u kien ghalhekk li ma ikkonsenjahlux. Huwa xehed illi dak iz-zmien kien huh illi kien juza l-van u qal illi baqa ma sabx l-ispare key.

Ikkunsidrat :

Illi Joseph Pavia ipprezenta affidavit bix-xieghda tieghu fejn qal illi meta kien qieghed jigi mistoqsi d-domandi minn rapprezentant tas-socjeta' assikuratrici meta issottometta il-'proposal form' ghall-assikurazzjoni huwa kien gie mistoqsi jekk kellux incidenti fl-ahhar tlett snin u fl-ebda hin ma gie mistoqsi jekk insterqitlux xi vettura jew le u kien ghalhekk illi ma semmiex illi kienu insterqulu vetturi ghaliex bil-kelma incident huwa fehem incident awtomobilistiku u mhux serq ta' vetturi. Huwa xehed ukoll illi dakinhar stess illi sehhet l-allegata serqa huwa mar

Kopja Informali ta' Sentenza

flimkien ma huh l-ghassa tal-pulizija u irrapporta is-serqa u ghamlu wkoll rapport lis-socjeta' assikuratrici Laferla. Huwa spjega li peress li tweled l-Ingilterra kellu ID card numru 9125 (A) u dan in-numru kien umbaghad inbidel ghal 281687(M).

Illi xehed Mark Laferla, Managing Director mas-socjeta' konvenuta, illi ikkonferma illi l-'claim' tas-socjeta' Mambra Electronics kienet giet rifjutata. Huwa qal illi l-'claim' kienet saret fis-27 ta' Mejju 1998 u kienet giet rifjutata fil-25 ta' Jannar 1999. Ix-xhud qal illi qabel ma irrifjutaw il-'claim' kienu hargu zewg renewal notices.

Ikkunsidrat :

Illi l-atturi issottomettew illi kellha issir distinzjoni bejn is-serqa sofferta mill-attur Joseph Pavia fuq vettura personali tieghu u s-serqa ta' vettura kummercjali li kienet ser tintuza minn Mambra Electronics Limited u issottomettew illi l-fatt illi vettura personali ta' Joseph Pavia kienet insterqet ma kellu jkollha l-ebda rilevanza ghall-assikurazzjoni tal-vettura TATA illi kienet ser tintuza ghall-skopijiet kummercjali minn impjegati tas-socjeta' Mambra Electronics Limited.

Illi l-atturi issottomettew illi l-fatt illi ma kien hemmx disclosure tas-serqa tal-vettura privata ta' Joseph Pavia ma kellu jkollha l-ebda effett u ebda konnessjoni mal-vettura ta' Mambra Electronics Limited u ghalhekk ma kellu ghalfejn isir l-ebda disclosure tas-serqa tal-vettura ta' Joseph Pavia. L-atturi issottomettew ukoll illi eventwalment is-socjeta' konvenuta saret taf bis-serqa precedenti qabel ma sehhet is-serqa fuq il-van TATA u ma dana kollu xorta accettat il-polza ta' assikurazzjoni fuq il-van ta' l-ghamla TATA.

Ikkunsidrat :

Illi l-Qorti issa ser tghaddi sabiex tezamina it-talbiet attrici fid-dawl tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-Qorti ser tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri ta' l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti peress illi l-Qorti laqghet it-talba tal-atturi ghall-korrezzjoni u il-konvenuti taw ruhhom b'notifikati bl-atti kollha tal-kawza kif korretti.

Illi fir-rigward tat-tieni eccezzjoni fis-sens illi s-socjeta' attrici aggixxiet bi frodi u b'nuqqas ta' 'full disclosure' dwar cirkostanzi u fatti li kienu materjali ghall-hrug tal-polza billi jirrigwardaw l-entita tar-riskju li kienet sejra tigi kopera mill-assikurazzjoni il-Qorti rat illi l-kuntratt ta' assikurazzjoni huwa kuntratt "*uberrimae fidei*" huwa principju accettat mill-awturi u l-gurisprudenza kollha in materja. Kuntratt t'assikurazzjoni huwa riskju ghal min johrog il-kopertura u, kwindi, hu mistenni li min jitlob assikurazzjoni jkun onest maghha u jaghtiha linformazzjoni kollha materjali u rilevanti ghall-kaz. Hekk, fil-kawza "**Rozanes vs Bowen**", 1928, il-Qorti Ingliza osservat :

"It has been for centuries in England the law in connection with insurance of all sorts, that as the underwriter knows nothing and the man who comes to him to ask him to ensure knows everything, it is the duty of the assured, the man who desires to have a policy, to make a full disclosure to the underwriters, without being asked, of all the material circumstances. ... That is expressed by saying that it is a contract of the utmost good faith".

Illi fil-kawza "**Greenhill vs Federal Insurance Co Ltd**", 1927, rega' ntqal

"Now, insurance is a contract of the utmost good faith, and it is of the gravest importance to commerce that the position should be observed. The underwriter knows nothing of the particular circumstances of the voyage to be insured. The assured knows a great deal, and it is the duty of the assured to inform the underwriter of everything that he has not taken as knowing, so that the contract may be entered with an equal footing."

Illi dawn il-principji, kif inghad, huma anke accettati mill-Qrati taghna. Hekk, fil-kawza "**Camilleri noe vs Bartolo**",

deciza minn din l-Onorabbli Qorti fit-22 ta' Marzu, 1982, polza ta' assikurazzjoni giet invalidata meta rrizulta li l-assikurat ma kienx informa lill-kumpanija assikuratrici li kien ghamel *claims* ohra qabel ma avvicina l-assikurazzjoni.

Illi gie ribadit il-principju li kull fatt materjali ghandu jigi ndikat, u fatt materjali gie deskritt bhala "fatt ta' xorta tali li jinfluwenza d-decizjoni ta' assigurator prudenti meta jigi biex jara jekk ghandux jiehu r-riskju."

Illi fil-kawza "**Degiorgio vs Agius**", deciza minn din l-Onorabbli Qorti fil-25 ta' Gunju, 1962 (Vol XLVI.II.656) intqal li "il-kuntratt ta' assikurazzjoni hu meqjus bhala wiehed tal-aqwa *bona fede*, u l-proponent ghandu jaghti risposta cara dwar dettalji li jigu mistoqsija lilu espressament fil-*proposal forms*; anzi hu generalment ritenut li l-proponent hu fiddmir li jsemmi kull fatt li ragjonevolment ghandu jhoss li hu rilevanti ghall-assikuratur li jkun jaf, u dan anke' jekk ma jkunx mistoqsi".

Illi l-istess principju gie ribadit dan l-ahhar minn din l-istess Qorti fil-kawza "**Muscat vs Gasan Insurance Agency Limited**" deciza fit-2 ta' Marzu, 1998, u fil-kawza "**Parnis vs Fava**" deciza fis-26 ta' Ottubru, 2001 u "**Joseph Mamo vs Joseph Grech et noe**" (P.A. (TM) 3 ta' Ottubru 2002 - Cit.Nru : 108/93/TM).

Illi hu wkoll stabbilit fil-gurisprudenza illi "*il-proposal form hija parti ntegrali tal-polza ta' l-assigurazzjoni, u kwindi, dikjarazzjoni falza maghmula fil-formola hija qisha dikjarazzjoni falza fil-polza.*" (Vol.XXXVI.II.610).

Ikkunsidrat :

Illi fid-dawl tal-premess, huwa, ghalhekk principju accettat mill-Qrati Maltin, li huwa dmir tal-assikurat li jikxef lill-assikuratur kull cirkustanzi rilevanti ghall-kaz, u in partikolari, billi jwiegeb korrettament ghal kull domanda li jkun hemm registrata fil-polza. Inoltre, meta fil-polza jkun hemm klawsola maghrufa bhala "*Basis of Contract*

Kopja Informali ta' Sentenza

Clause”, kif inhu fil-kaz in ezami (vide l-klawsola apposite fil-“*Proposal Form*” a fol 39 tal-process)

“the effect of this language is to incorporate the insured’s answers into the insurance policy although they are not set out in the policy. An incorrect answer to anyone of these questions is fatal to the insured’s claim. This is so whether he answered the questions in good faith to the best of his knowledge, or indeed, whether his response related to a material fact or not” – R A Hassan, “*The ‘Basis of the Contract Clause’ in Insurance Law*”.

Illi f’dan il-kaz, l-assikuratur assikura l-karozza tieghu kontra “*fire and theft*” u naqas jindika li kienu nsterqulu tlett vetturi ohra qabel u li ghamel ukoll zewg *claims* ohra wara hruq ta’ vetturi; biss biss, fl-ahhar tlett snin qabel il-hrug tal-polza kellu *claim* fuq hruq, u zewg *claims* fuq danni lill-vetturi li ma ddikjarax.

Illi mhix haga normali li persuna ikollu dawn l-incidenti kollha, u kien obblu tieghu li jinforma lill-kumpanija assikuratrici li kellu dan il-passat.

Illi bhala fatt, l-attur kellu dan il-passat li, ghal assikuratur prudenti, kien jikkwalifikah bhala persuna “*at high risk*” u, kwindi, kien jimmeritah trattament specjali. Ghalhekk, fil-fehma ta’ din il-Qorti, r-risposta negattiva jew mhix kompleta li ta l-assikurat ghal domanda jekk kienx ghamel *claims* ohra fil-passat, meta kien jaf li kien ghamel, hija “*misrepresentation of a material fact*” li ghandha twassal ghall-invalidita’ tal-kuntratt. (ara wkoll “**Parnis vs Fava**”, deciza minn din il-Qorti fis-26 ta’ Ottubru, 2001).

Illi l-agir tal-assikurat f’dan il-kaz wassal ghall-ingann u, *per* konsegwenza, induca lill-assikuratur fi zball li, anke’ taht principju tradizzjonali, jivvizzjaw il-kunsens, li jaghti lok ghall-annullament tal-kuntratt (ara “*Zammit vs Formosa*”, deciza minn din il-Qorti fis-6 ta’ Mejju, 1994).

Illi fis-sentenza *supra citata* ta’ “**Marco Tanti vs O.F. Gollcher & Sons Limited noe**” gie kkwotat il-kaz ta’

Kopja Informali ta' Sentenza

“Carter vs Boehm” (1766 3 Burr 1905 at 1909) meta **Lord Mansfield** spjega li:-

“Insurance is a contract upon speculation. The special facts, upon which the contingent chance is to be computed, lie mostly in the knowledge of the insured only: the underwriter trusts to his representation, and proceeds upon the confidence that he does not keep back any circumstance in his knowledge, to mislead the underwriter into a belief that the circumstance does not exist, and to induce him to estimate the risk as if it did not exist”.

Illi l-Qorti kompliet:-

*“Illi rigward dak li huwa materjali għall-finijiet tal-hrug tal-polza, apparti li din il-Qorti thoss li ovvjament l-informazzjoni rikjesta fil-proposal form għandha titqies li hija dejjem materjali, stante l-importanza anke jekk soggettiva li l-istess assiguratatur ikun qed jagħti lil talidettal jew domanda, għaliex altrimenti kieku ma jkunx inkludiha fl-istess proposal form, pero' oggettivament giestabbilit li “a fact is material for the purposes of both non disclosure and misrepresentation if it is one which would influence the judgment of a reasonable or prudent insurer in deciding whether or not to accept the risk or what premium to charge or possibly, whether to impose particular terms in the contracts such as exclusion or an excess”. (Birds' Modern Insurance Law – pg.100 – Law Commission Report No. 104 para.4.48). Gie affermat ukoll il-principju li l-kwistjoni dwar il-materjalita' hija kwistjoni ta' fatt (**Glicksman vs Lancashire and General Assurance Co. Ltd. (1927 A.C. 139)**).*

Illi rigward ta' x'inhu meqjus materjali l-Qorti tal-Appell fis-sentenza **“Salvu Briffa vs Walter Camilleri noe”** (A.C. 9 ta' Frar 2001) qalet li gie ritenut li:-

“In general the wide ranging nature of this duty of disclosure, which has been prevailing in insurance contracts in England, has been the subject of severe academic criticism for a long time. This doctrine of duty of

disclosure in insurance contracts, has been regarded as rigid, inflexible and out of date. The expression 'contracts uberimmae fidei' has been too frequently and almost indiscriminately used by insurers and judges as an excuse for ignoring insurance claims. Consequently, the insured's duty of disclosure of material facts becomes one of the most onerous burdens on the insured in insurance contracts" (Semin Park – The Duty of Disclosure in Insurance Contract Law (1996) p.68). Indubbjament pero' u minghajr ebda rizerva 'the fact that the proposer has suffered losses of cars on previous occasions has been held to be material.' (Fire and Motor Insurance Ivamy 3rd edition, (1978)p.203)."

Illi *ai fini* tal-vertenza odjerna jinghad li hemm qbil fost l-awturi li "an insured's accident history will often be of greatest importance to an insurer". Issa meta assikuratur jichad li qatt qabel ma ghamel *claims* meta, fil-fatt ghamel, jew meta jkun mistoqsi dwar haga specifika direttament u jonqos li jaghti risposta preciza tal-fatti li jistghu jkunu materjali ghall-konkluzjoni tal-ftehim dwar il-hrug innifsu tal-polza ta' assikurazzjoni, m'ghandux ikun hemm dubju li hu naqas milli jikxef "*a material fact*". Illi fil-fatt il-kaz in ezami huwa simili hafna tal-kaz *supra citat* "Joseph Rizzo vs John Formosa noe" fejn fiz-zewg kazijiet l-assikuraturi assikuraw l-vetturi taghom kontra serq u l-persuna li kienet ghamel il-*claim* giet akkuzata mis-socjeta' assikuratrici li naqset li tindika li precedentement kien gja' nsterqilhom vann jew vettura ohra qabel.

Illi ovvjament kif fuq inghad s-socjeta' assikuratrici hafna drabi tiddependi fuq il-fatti minn dak li jghidilha l-klijent u dan huwa proprju l-iskop tal-istess *proposal form*. Fil-kaz in ezami ma hemm lanqas ebda dubju li d-domanda relevanti ghad-determinazzjoni tal-kwistjoni odjerna, u cjoe' jekk fit-tliet (3) snin qabel il-mili tal-istess formola huwa kienx involut f'xi incident jew *claim* hija materjali kemm ghall-hrug tal-istess polza, kif ukoll fl-ahhar mill-ahhar ghad-determinazzjoni tal-pendenza odjerna.

Illi fil-kaz specifiku huwa relevanti ghall-polza ta' assigurazzjoni *Third Party, Fire and Theft* li s-socjeta'

assikuratrici tkun taf jekk il-*proposer* kellux xi kazi kemm dwar incidenti li seta' kien involut fihom bil-vettura tieghu u wkoll kazijiet precedenti ta' serq ta' vetturi jekk dawn ikunu jezistu.

Ma hemm l-ebda dubju lanqas li lanqas hija haga normali li persuna jinsterqulu zewg vetturi in fila, u ghalhekk fl-isfond tan-natura tal-polza li l-istess attur kien qed ifittex li jkun kopert biha, kien l-obbligu tieghu li jinforma lis-socjeta' assikuratrici u dan sabiex hija, abbazi tal-fatti reali, tkun tista' fl-ewwel lok tiddeciedi jekk kienitx tidhol ghall-koperta tal-istess riskju u fit-tieni lok anke jekk tiddeciedi li tidhol jista' jkun li minhabba tali precedenti hekk zvelati tali persuna tigi kkonsidrata bhala "*at a high risk*" u certament ikun hemm aggstament tal-*premium* jekk mhux kundizzjonijiet ohra. Illi in effetti in konsistenza ma' dan jinghad f' "*Modern Insurance Law*" (*John Birds – 4th Ed. 1997*):-

"A fact is material for the purposes of both non-disclosure and misrepresentation if it is one which would influence the judgment of a reasonable or prudent insurer in deciding whether or not to accept the risk or what premium to charge". [aktar importanti fil-footnote ntqal "Or, possibly, whether to impose particular terms in the contract such as an exclusion or an excess."

Illi ghalhekk fil-fehma ta' din il-Qorti, il-fatt li l-assikurat Raymond Borg irrisponda fin-negattiv ghad-domanda segwenti fil-*proposal form*: "*During the past 3 years, have you been involved in any accident or claim irrespective of blame or loss by fire or theft?*", meta kien jaf li kien hemm, ghandha twassal ghall-invalidita' tal-kuntratt.

Ikkunsidrat :

Illi it-tielet eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta hija illi ghandha raguni fondata illi tissuspetta illi dak illi gie ddinunzjat mill-atturi fil-'claim' taghhom dwar is-serq tal-vettura assikurata ma hux ghal kollox minnu.

Ikkunsidrat :

Illi din il-Qorti thoss li m'hemm l-ebda dubju li l-assikurat Borg naqas mid-dover tieghu ta' "*full disclosure of material facts*" u ma mexxiex u lanqas agixxa *in bona fide* tant li hija l-opinjoni ta' din il-Qorti li n-nuqqas tal-istess jawkivali f'dan il-kaz ghall-ingann u, per konsegwenza, induca lill-assikuratur sabiex jidhol f'din il-polza meta jidher car li kieku s-socjeta' konvenuta kienet taf b'dawn il-fatti kollha minn qabel, lanqas kienet biss tidhol sabiex taghti l-koperta rikjesta mill-attur f'dak iz-zmien. Illi fil-fatt bin nuqqas *da parte* tal-attur li jizvela dawn il-fatti materjali ghall-hrug tal-istess polza, jirrizulta li s-socjeta' konvenuta dahlet f'dan il-ftehim bi zball fuq il-fatti determinanti li kienu jezistu f'dak iz-zmien tant li, anke taht il-principji tradizzjonali ta' kunsens f'kuntratti, tali misrapprezentazzjonijiet jivvizzjaw il-kunsens, u b'hekk jaghtu lok ghall-annullament tal-kuntratt *ab initio* (ara "**Zammit vs Formosa**", deciza minn din il-Qorti fis-6 ta' Mejju 1994).

Illi ghalhekk abbazi ta' dak fuq espost, jirrizulta li it-tieni u it-tielet eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta ghandhom jigu milqugha *stante* li abbazi tan-nuqqas *da parte* tal-attur li jaghti lill-assikuratur fatti materjali w importanti direttament rikjesti lilu fil-*proposal form* huwa ma osservax il-principju ta' *uberimae fidei* li jirregola l-kuntratt ta' assikurazzjoni, u fil-fatt l-istess attur naqas mill-obbligu tieghu li jinforma lill-istess socjeta' konvenuta b'dawk il-fatti li kienu materjali ghad-determinazzjoni u l-hrug tal-istess polza, u ghalhekk l-attur huwa responsabbli f'dan il-kaz ghall "*non disclosure of material facts*" u ghalhekk tali kuntratt ta' assikurazzjoni ghandu u qed jigi dikjarat bhala null u bla effett ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi, u ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda.

Illi ghalhekk, ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, taqta' u tiddeciedi, billi filwaqt li tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri ta' l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta, tilqa t-tieni u t-tielet eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta u konsegwentement **tichad it-talbiet attrici**; Bl-ispejjez kontra l-atturi.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----